

Hádej, kdo přijde na večeři

Cíle

studenti

- jsou schopni odhalit a analyzovat předsudky vůči Vietnamcům
- uvědomují si způsoby přenosu předsudků během výchovy a socializace
- dokážou odhalit skryté „zprávy“, které neustále přijímáme z prostředí vlastní rodiny
- umějí zhodnotit tyto zprávy a rozlišovat mezi nimi
- chápou úlohu rodiny při předávání společenských norem a hodnot
- jsou schopni argumentace a konstruktivního řešení konfliktu

Velikost skupiny

minimálně 8 lidí

Čas

45 minut

Pomůcky

- kopie karet s rolemi
- papír a tužky pro speciální pozorovatele

Postup / postup

1. Vysvětlíte účastníkům, že se jedná o hraní rolí, které má odhalit způsob, jakým rodina ovlivňuje naše mínění o lidech, kteří patří k jiným sociálním a kulturním skupinám.
2. Vyžádejte si 4 dobrovolníky k hraní rolí a 4 do úlohy speciálních pozorovatelů. Zbytek skupiny tvoří obecnstvo.
3. Požádejte speciální pozorovatele, aby se rozhodli, kterou roli bude každý z nich sledovat. Vysvětlíte jim, že mají podrobně sledovat představitel vybrané role, zapisovat jeho argumenty, reakce, emoce apod.



Hádej, kdo přijde na večeři

4. Rozdejte „hercům“ karty s rolemi a nechejte jim 3–5 minut, aby se na svou roli připravili.
5. Mezitím připravte scénu: rozmístěte 4 židle do půlkruhu a vysvětlete obecně, že se jedná o obývací pokoj jedné „obyčejné“ rodiny.
6. Dejte signál k počátku hry.
7. Optimální délka hry je kolem 15 minut. Jasným signálem ukončete hru, když to uznáte za vhodné

Hodnocení / reflexe

Nejdřív se zeptejte herců, jak se cítili ve svých rolích. Potom požádejte pozorovatele, aby shrnuli argumenty a chování jednotlivých postav.

Následuje diskuse všech účastníků. Můžete se ptát:

- *Jaké z použitých argumentů (nebo velmi podobných) jste slyšeli ve vlastní rodině?*
- *Jak by se asi změnila celá situace, kdyby byl dceřin přítel stejné barvy kůže jako ona?*
- *Co by se pravděpodobně dělo, kdyby dcera oznámila, že má poměr s jinou dívkou?*
- *A co kdyby chtěl syn představit svého chlapce?*
- *Kdo z cizinců a příslušníků jiných kultur by vaší rodině vadil jako váš přítel (přítelkyně) nejvíce, kdo méně, kdo vůbec? Proč?*
- *Myslíte, že podobné konflikty patří spíš minulosti, nebo jsou stále aktuální?*
- *Měl někdo z vás nebo z vašeho okolí podobný problém? Jak ho vyřešil?*

Poznámka

Je dobré předem zdůraznit, že hraní rolí se liší od herectví. Při hraní rolí se sice dostáváme do umělé situace a předem určené role, ale jednáme za sebe, vyjadřujeme svoje myšlenky a názory, zatímco „skuteční“ herci ztvárňují zcela odlišnou osobnost. Proto není ani tak důležitá kvalita dramatizace a přesvědčivost hereckých výkonů, jako autentičnost vyjadřovaných postojů, myšlenek a názorů.

Hru lze upravit tak, aby byla co nejbližší sociokulturnímu prostředí účastníků. Přítel, se kterým chce dcera žít, může být stejně dobře Rom, Žid, námezdní ukrajinský dělník,



Hádej, kdo přijde na večeři

muslim, Albánec z blízkého uprchlického tábora, tělesně postižený atp. Velmi inspirativní může být realizace aktivity jako „přerušovaného dramatu“ – kdokoli z obecnstva má možnost kdykoliv přerušit – zastavit scénu a okomentovat děj či navrhnout možné argumenty pro některou z postav. Celá skupina pak může krátce diskutovat o ději, komentáři či návrzích. Čas trvání aktivity se tím značně prodlouží, tento způsob také vyžaduje ukázněné studenty zvyklé konstruktivně diskutovat.

Upravená aktivita z: All different – all equal. Education pack. Strasbourg 1995



Karty s rolemi *(k okopírování pro účastníky)*

Dcera

Situace:

Po dlouhé době ses konečně rozhodla postavit svou rodinu před fakt, že chceš žít se svým přítelem – vietnamským obchodníkem.

Ty celou hru začínáš. Oznam své rodině, že na večeri přijde tvůj přítel, se kterým už delší dobu chodíš a chtěla bys s ním žít. Považuješ za nutné opatrně připravit rodiče na fakt, že jde o vietnamského obchodníka. Pokoušej se uhájit své rozhodnutí a mj. argumentuj, že jsi rozhodně proti předsudkům, které brání mladým lidem ve svobodné volbě partnera.

Matka

Situace:

Tvá dcera chodí s vietnamským obchodníkem, se kterým má velice intimní vztahy.

Velmi miluješ svou dceru a nechápeš, jak ti tohle mohla udělat. Manžela podporuješ ve všem, co říká a co dělá. Svě dceři nevyhrožuješ, spíš se v ní snažíš vzbudit pocit viny za bolest, kterou ti způsobila. Jsi přesvědčena, že Vietnamec dceru stejně opustí a že bude hodně nešťastná.

Starší bratr

Situace:

Tvá sestra chodí s vietnamským obchodníkem, má s ním velice intimní vztahy.

V zásadě se nestaráš o to, jestli tvá sestra odejde s vietnamským obchodníkem. Jsi přesvědčen, že člověk má právo svobodně si zvolit svého životního partnera. Ale ve chvíli, kdy matka říká, že Vietnamec tvou sestru asi stejně opustí, začínáš přemýšlet o tom, zda sestru nechce jenom využít. Máš o sestru starost a chceš ji chránit.

Otec

Situace:

Tvá dcera chodí s vietnamským obchodníkem a zdá se, že se jejich vztah stává velmi intimním.

Doma platíš za autoritu. Se vztahem své dcery zásadně nesouhlasíš. Znáš lidi a umíš si představit, co by tomu asi řekli, kdyby si tvá dcera Vietnamce vzala. Nejsi rasista, ale svatba dcery je něco jiného. Jde ti jen o její dobro.